

Elämäni Sankari

Vuosikertomus

2016

"ehkäisevää päihdetyötä ja innostavaa terveyden sekä hyvinvoinnin edistämistä"

Elämäni Sankari ry

Puh. 040 535 9495
Faksi 019 464 162

PL 29
05831 HYVINKÄÄ

www.elamanisankari.fi
henrik@elamanisankari.fi

Sisällysluettelo

Tiivistelmä vuodesta 2016	1
Strategiset valintamme.....	3
Järjestön ydintoiminnot	5
- kohtaamistyö kouluissa ja oppilaitoksissa	
- tapahtumien toteuttaminen	
- vaikuttamistyö paikallisesti ja valtakunnallisesti	
- toimijaverkoston kuvaus	
Toiminnan arviointi ja keskeiset tulokset.....	13
- kohtaamistyön vaikutukset kohderyhmiimme.....	19
Talousyhteenveto.....	20
Viestintä.....	21
Yhdistyksen tiedot.....	23

Tiivistelmä vuodesta 2016

Toimintavuosi 2016 tarjosi järjestöllemme jälleen muutoksia ja uusia tuulia. Vuoden alussa henkilöstössä tapahtui merkittäviä muutoksia, kun pitkään toiminnassamme mukana ollut kohtaamistyönkehittäjä Jarno Saarinen lähti hakemaan vaihtelua lastensuojelun puolelta. Jarnon suurta tonttia paikkaamaan palkattiin hyvinkääläinen sosionomi/lastentarhaopettaja Johanna Lindell. Lisäksi toisen asteen yhteistyöhön palkattiin osa-aikaiseksi ylempiAMK yhteisöpedagogi Timo Hupponen Järvenpäästä. Tiimi saatiin kasaan ja siitä lähdettiin uusin silmin kehittämään toimintaamme.

Uusi EPT-laki tuli voimaan heti vuoden alusta. Allekirjoittanut nimettiin Hyvinkään kaupunginjohtajan toimesta EHKÄPÄ -työryhmän asiantuntijajäseneksi ja paikallinen vaikuttamistyömme tehostui entisestään. Aloitteestamme Hyvinkäällä käynnistettiin kehittämis- ja koulutusprosessi, jossa tarkoituksena on toteuttaa laajamittainen verkostokuvaus noin vuoden kestävässä prosessissa. Tämä työ on parhaillaan käynnissä ja valmistunee vuoden 2017 aikana. Prosessilla on tärkeä merkitys Hyvinkään tulevien ehkäisevän työn strategioiden pohjaksi ja ehkäisevälle työlle yleisesti. Hyvinkään EHKÄPÄ työryhmä on koottu edistämään ja toteuttamaan paikallista ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisyä.

Keväällä valmistui Timo Hupposen opinnäytetyö palvelutuotantoprosessistamme Humakin ylemmältä AMK-tutkinnolta. Saimme arvokasta tietoa sidosryhmiltämme omasta toiminnastamme. Kumppaniemme mielestä tärkein syy miksi he toimivat kanssamme, on asiantuntijuutemme ehkäisevässä päihdetyössä. Seuraaviksi tärkeimmiksi seikoiksi nousivat hyvät tuloksemme ehkäisevässä työssä ja monipuoliset työmenetelmämme. Eri-tyismaininnan saimme luotettavuudestamme ja herkkyydestä reagoida ajankohtaisiin asioihin. Kaiken kaikkiaan saamamme tiedot ko. opinnäytetyöstä tukivat vahvasti omaa käsitystämme siitä missä menemme. Loppuvuodesta valmistui vielä toinen ylemmän AMK-tason opinnäytetyö Diakin puolelta. Työn toteutti Jarno Saarinen ja siinä teemana oli erityisluokan oppilaiden osallistava hyvinvoinnin edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö. Myös tämän tuotoksen kautta saimme arvokasta tietoa ja vakuuden kehittämiemme toimintatapojen toimivuudesta myös erityisluokan oppilaiden parissa.

Osana jatkuvaa kehitystyötämme päätimme toteuttaa omaa digiloikkaa päihdeoppituntiemme sisällöissä. Kävimme läpi kaikki tarjoamamme palvelut eri-ikäisille kohderyhmille. Toteutimme uudistuksen, jossa on mukana sopivasti digitaalisuutta, paljon keskustelua, toiminallisuutta ja osallistavuutta. Loppuvuoden testasimme näitä uudistettuja päihdeoppituntejamme ja olemme saaneet näistä paljon palautteita. Oppituntimme on havainnoitu erittäin monipuolisiksi ja mielenkiintoisiksi. Tämä palaute on tullut sekä oppilailta että koulujen henkilöstöiltä. Voimme olla tyytyväisiä tehtyihin uudistuksiin ja jatkaa tästä eteenpäin hyvillä mielin. Kaikki palautteenkeruumme on viety nyt sähköiseen muotoon, joten siltäkin osin iso muutos on tapahtunut.

Kohtaamistyön toteutuksessa saimme avattua kokonaan uusia kumppanuuksia mm. Imatralla ja Tuusulan kunnassa. Hyvinkäällä ja Järvenpäässä toteuttamamme päihdekupla -tapahtumat 6. luokille laajenee ensi vuonna myös Keravalle. Pääkumppaneidemme Hyvinkään ja Lappeenrannan sekä koko Eksoten alueella kanssa töitä tehtiin suunnitellusti. Tämä kokonaisuus muodostaa toiminnastamme merkittävän osan noin 75 %.

Toteuttamamme paikalliset hyvinvointikyselyt kertovat, että raittiiden nuorten määrät kasvavat ja päihteiden käyttö jatkaa vähenemistään. Tosin samaan aikaan huumetarjonta on lievässä kasvussa ja elämänhallinnalliset asiat haastavat entistä enemmän. Hyvinkäällä esim. alkoholin humalajuominen yläkouluissa on vähentynyt vuoden 2009 27,6 prosentin lukemista lukemaan 12 prosenttia. Lappeenrannassa näkyy sama kehityssuunta vuonna 2006 33 prosenttia ja vuonna 2016 enää 14 prosenttia. Pitkäjänteisellä ja suunnitelmallisella ehkäisevällä työllä on myönteistä vaikuttavuutta päihteiden käyttöä ehkäisevässä mielessä.

Omia tapahtumiamme toteutimme jälleen suunnitellusti ja ne täydensivät sekä tehostivat mukavasti nuorten parissa tekemäämme työtä. Toteutimme perinteisten kesäleiriemme lisäksi toistamiseen myös syyslomaleirin Hyvin-käällä saaden näistä leiritoiminnoista mahtavat palautteet sekä lapsilta että vanhemmilta.

Järjestömme toiminnan päärahoittajana toimi RAY, jonka toiminta-avustukseen saimme pienen korotuksen. Kokonaisuutena koko toimintavuosi oli erityisen onnistunut ja antoisa. Vuoden aikana tapahtui paljon kehittymistä sekä toimintojemme sisällöissä että yleisestikin tarkasteltuna. Järjestönä otimme jälleen askelia entistä ammattimaisempaan suuntaan. Tästä on todella hyvä jatkaa eteenpäin.

Strategiset valintamme 2015-2025

Vuoden 2015 keväällä laadimme uuden toimintastrategiamme tulevalle 10 vuodelle. Tässä hyödynsimme THL:n samaan aikaan valmistunutta strategiaa. Molemmat tahot näkivät keskeisiksi tulevaisuuden haasteiksi kannabiksen ja rahapelaamisen lisääntyvän käytön. Sankareiden näkökulmasta lisäsimme haasteiksi vielä passiivisen elämäntavan (mm. liika istuminen ja liikkumattomuus), elämönhallintataitojen heikkenemisen ja muuntohuumeiden lisääntyvän käytön.

Omaa toimintastrategiaamme lähdimme työstämään näistä lähtökohdista. Laadimme tuleville vuosille 5 eri toimintalinjaa, joihin työtämme erityisesti suuntaamme;

- 1) kohtaamistyön toteuttaminen (ehkäisevä päihdetyö),
- 2) liikunnallisten tapahtumien järjestäminen,
- 3) uudet innovaatiot ehkäisevässä työssä (mm. materiaalin tuottaminen),
- 4) elämönhallintataitojen edistäminen ja
- 5) vapaaehtoisten ja perheiden hyödyntäminen työssämme.

Näiden lisäksi toiminnassamme ison osan muodostaa vaikuttamistyömme paikallisesti ja valtakunnallisesti eri verkostoissa. Seuraavan kerran päivitämme omat strategiamme keväällä 2017. Tällöin tarkistamme ja luomme omat visiomme vuoteen 2020. Erytisen tärkeäksi asiaksi muodostuu vuoden 2018 toimintamme, jolloin järjestö täyttää 20 vuotta.

Kuva 1. Toimintastrategia 2015 - 2025

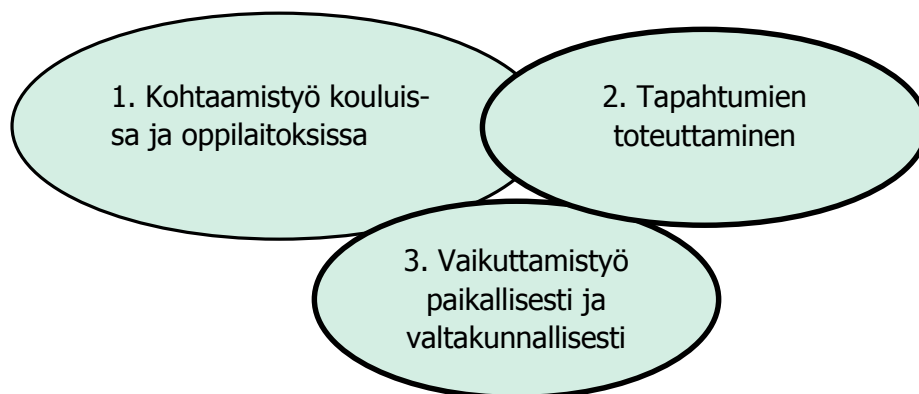
Järjestön *toiminnan* *missiona* on *ihmisten päihteiden käytön vähentäminen ja hyvinvoinnin lisääntyminen.*

Toiminnalle asetetaan pidemmän aikavälin visioita. Vuosille 2015-2017 asettamamme visiot ovat;

- Järjestömme toiminta on kaikilla mittareilla mitattuna laajentunut.
- Toimintamme on selkeästi jäsentynyt ja asiakaslähtöisesti räätälöityä
- Järjestömme on kyennyt säilyttämään ja edelleen kehittämään omaleimaisia ja nykyaikaisia toimintamallejaan. Olemme säilyttäneet asemamme yhtenä kohtaamistyön edellä kävijöistä.

Omat visiomme toteutuivat vuonna 2016 vähintäänkin kohtuullisesti. Kykenimme laajentamaan toimintaamme, joka näkyi päihdeoppituntien määrän kasvuna ja uusina avauksina mm. Imatran kaupungin kanssa. Eri-ikäisille suunnattujen sisältöjen uudistamisessa ja digiloikassa. Samalla kohtaamistyön kokonaisuus jäsenyi entisestään, joka näkyi mm. eri-ikäisille suunnattujen sisältöjen ”räätälöinnissä”. Kykenimme säilyttämään vuorovaikutuksellisen kohtaamistyömme, monipuolistimme oppituntiemme sisältöjä ja lisäsimme myös toiminnallisuutta niihin.

Järjestön ydintoiminnot

Kuva 2. Järjestön keskeiset toimintatavat

1. Kohtaamistyö kouluissa ja oppilaitoksissa

Kohtaamistyömme muodostaa järjestömme keskeisen toimintatavan. Järjestöllämme on tästä työmuodosta jo 18 vuoden kokemus. Tänä aikana olemme luoneet erilaisia toimintamalleja kohtaavaan työhön. Toimintamallimme ovat kokeiltuja, niiden kanssa on jo pitkään

työskennelty ja niitä kehitetään koko ajan. Toimintamme perustuu ihmisten aitoihin kohtaamisiin. Pyrimme vaikuttamaan erityisesti uuden tiedon lisäämisellä, arvojen ja asenteiden ravistelulla sekä tietoisuuden lisäämisellä siitä mistä voi omalla paikkakunnalla saada apua päihteisiin liittyvissä asioissa. Työssä on tärkeää nostaa esille ja korostaa myös suojaavia tekijöitä sekä vaihtoehtoja päihteiden käytölle. Työmme on pitkäjänteistä ja suunnitelmallista ehkäisevää työtä, joka nojaa sekä ehkäisevän työn yleisiin laatukriteereihin että omaan laatukäsikirjaamme. Työn tuloksia on usein hankala näyttää toteen, koska tuloksiin vaikuttaa moni muukin tekijä kuin vain oma toimintamme.

Vuosien saatossa järjestömme on kehittänyt kohtaamistyöhön erilaisia toimintamalleja eri-ikäisten nuorten kohtaamisiin. Näitä toimintamalleja ovat Operaatio ILO (alakoulut), Valitsen Itse (yläkoulut) ja Terveenä työelämään (toinen aste). Toimintamallien sisällöt vaihtelevat kohderyhmän iän mukaan. Kykenemme myös hyvin notkeasti "räätälöimään" tilaisuutemme aina tilaajan tarpeiden mukaan. Kaikki toimintamallimme ovat kehitetty vuosien yhteistyöllä Hyvinkään ja Lappeenrannan kuntien kanssa sekä toisella asteella Hyria koulutuksen ja ammattioppilaitos Sampon kanssa.

Kohtaamistyön laatu perustuu työssämme;

- järjestön arvopohjaan, työn etiikkaan ja vankkaan kokemukseen
- ammattimaisuuteen ja luotettavuuteen
- tietoperustan kartoitukseen paikallisilla hyvinvointikyselyillä
- vuorovaikutukseen päihdeoppitunneilla
- monipuoliseen kokonaisuuteen oppituntien sisällöissä (menetelmät ja työkalut)
- asiallisen ja luotettavan tiedon tarjoamiseen
- ajankohtaisen tiedon jakamiseen koulujen henkilöstöille ja vanhemmille
- terveiden vaihtoehtojen tarjoamiseen (liikunta & harrastukset)
- työn systemaattiseen seurantaan ja arviointiin

2. Tapahtumien toteuttaminen

Viime vuosina olemme keskittyneet lähinnä omiin tapahtumiimme, sillä kohtaamistyö kouluissa ja oppilaitoksissa vie niin paljon aikaa työstämme. Keskeiset omat tapahtumamme ovat;

- Sankarisportti -kesäleirit 6-12 –vuotiaille lapsille
- Sankarii Syyslomaleiri 7-10 –vuotiaille lapsille
- Sankarisählyturnaukset yläkouluille (Lappeenranta, Hyvinkää)
- Sankarigolf tapahtuma yritysasiakkaillemme
- ”Ysiltä elämään” tapahtuma Hyvinkäällä
- Päihdekupla tapahtumat (Hyvinkää, Järvenpää)
- osallistuminen toisella asteella liikuntapäiviin (Hyria, Sampo)
- Sveitsin lukion I vuosikurssilaisten teemapäivä Hyvinkäällä
- Hyvinkään yläkoulujen ryhmäytyspäivät (7. luokat)
- Tyttöjen päivä –tapahtuma Hyvinkäällä

Näiden tapahtumien lisäksi osallistuimme mm. valtakunnallisille Päihdepäiville Helsingissä ja Ehkäisevän työn päiville Tampereella. Lisäksi henkilös-tömme osallistuu vuosittain erilaisiin alan koulutustilaisuuksiin mm. viestintä- ja arviointikoulutuksiin.

Kuva 3. Kuvassa kasvomaalausta tyttöjen päivä -tapahtumassa

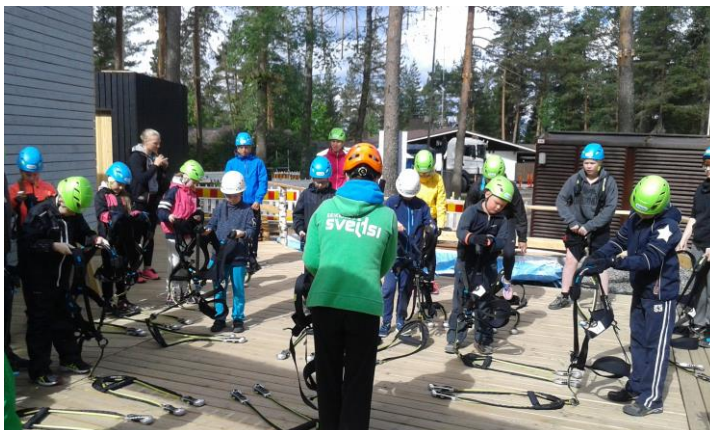
Liikunnalliset tapahtumat (hyvinvoinnin edistämistä)

Edellä mainituista tapahtumistamme on pakko mainita muutamia, joilla on järjestössämme jo pitkät perinteet. Lähestulkoon kaikkia tapahtumiamme yhdistää liikunnan ja valistustyön yhdistämisen side. Tätä olemme toiminnassamme ansiokkaasti toteuttaneet vuodesta 1998. Liikunnan / harrastusten tuominen nuorten tietoisuuteen korostaa näiden vaikuttavuutta nuorta suojaavana tekijänä.

Omat **kesäleirimme** täyttivät kesällä 2016 12 vuotta ja onnistuivat jälleen mainiosti. Kahdelle kesäkuun leiriviikollemme osallistui 160 lasta ja työllistimme yhteensä 11 nuorta kesäleiriohjaajiksemme. Leirien ohjelma oli jälleen totutun monipuolinen ja uusiakin lajeja nähtiin. Leirien pitopaikat olivat Puolimatkan koulu ja Martin alakoulu.

Päyhteistyökumppanimme kesäleireillä ovat Hyvinkään kaupunki, Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry

Syksyllä järjestimme toista kertaa viikon mittaisen **syyslomaleirin** 7-10 –vuotiaille lapsille. Leiri onnistui myöskin kokonaisuutena hyvin. Mukana oli 23 lasta ja lisäksi palkkasimme 5 apuohjaajaa leiriä varten. Leirin päätöspäivä vietettiin liikuntakeskus Youmoven tiloissa. Syyslomaleiristä on tulossa järjestöllemme pysyvä toimintatapa. Kaikkiin leiritoimintoihin tarjoamme vuosittain myös ilmaispaiikkoja erityisesti vähävaraisille perheille, ongelmia kohdanneille tai muun perustellun syyn johdosta.

Kuva 4. Kesäleireillä vierailimme ensi kertaa myös SeikkailuSveitsissä

Perinteinen yritysgolfkilpailumme pelattiin jälleen Kytäjän upeilla kentillä keväällä 2016. Mukana oli reilut 20 yritysjoukkuetta tukemassa toimintaamme. Tämän vuoden voittajaksi pelasi itsensä Hyria koulutuksen joukkue. Saamamme tuotto ohjattiin järjestömme ehkäisevän työn projekteihin ja Hyvinkään sairaalan lastenosastolle lasten virkistystoimintaan. Tämän vuotinen kilpailumme oli järjestyksessään jo 14.

Tapahtumassa juhlistimme myös toiminnanjohtaja Henrik Norrenan 50v päiviä.

Kuva 5. Hyvinkään sairaalan lastenosastolle lahjoitettiin 1.000 €

3. Vaikuttamistyö paikallisesti ja valtakunnallisesti

Järjestöllämme on jo melko pitkä kokemus ehkäisevän päihdetyön toteuttamisesta. Voisi sanoa, että erityisesti paikallisessa ja alueellisessa järjestö-kunta yhteistyössä olemme kyllä olleet alan pioneereja. Oma toimintamme painottuu Etelä-Suomeen ja erityisesti kuumakuntien alueelle Hyvinkään lähiseudulla sekä Eksoten alueelle Etelä-Karjalassa. Tilauksesta menemme kyllä minne vain.

Vuonna 2016 järjestömme edustaja (toiminnanjohtaja) nimettiin Hyvinkään kaupungin EHKÄPÄ –työryhmään. Kyseinen työryhmä perustettiin uuden ehkäisevän päihdetyön lain velvoittamana valvomaan lain käytännön toteuttamista kunnassa. Kulunut vuosi on ollut antoisa työryhmän jäsenenä ja olemme saaneet olla aitiopaikalla toteuttamassa ko. lakia. Aloitteestamme kunnan sisällä käynnistettiin koulutus- ja kehittämisprosessi, jonka tavoitteena on laatia kuvaus paikallisista toimijoista kaikkine toimintoineen. Kuvauksen jälkeen muodostetaan johtopäätökset ja tavoitteena on luoda Hyvinkäälle omanlainen malli toteuttaa ehkäisevää päihde- ja mielenterveys-työtä sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisyä. Hyvinkäällä olemme lisäksi jäsenenä kaupungin moniammatillisissa NuPa- ja HoPe tiimeissä.

Kuva 6. Hyvinkään EHKÄPÄ –työryhmä työn touhussa syksyllä -16

Valtakunnallisesti järjestömme vaikuttaa lähinnä EPT-verkoston kautta. Kyseisessä verkostossa on kaikkiaan 45 keskeistä päihdealan järjestöä mukana. Verkosto seuraa hyvin aktiivisesti mitä valtakunnassa tapahtuu päihdeasioissa ja ottaa myös kantaa verkostona. Viime vuonna annoimme lausuntoja erilaisiin valmisteluasioihin sekä itsenäisesti että verkoston kautta. Suurimpana kannanottona toteutui alkoholilain valmisteluun liittyvä järjestöjen yhteinen kannanotto.

Vuosittain osallistumme myös valtakunnallisiin kampanjoihin kuten Liikenneturvan alkoholin vastaiseen kampanjaan, Raittiuden Ystävät ry:n ”Anna lapselle raitis joulu” kampanjaan ja Savuton Suomi kampanjaan. Omat tuottamamme materiaalit edustavat myös tätä valtakunnallista vaikuttavuutta, sillä materiaalejamme käytetään ympäri Suomea.

4. Toimijaverkoston kuvaus

Yhteistyöverkostossamme on paljon eri kumppaneita. Osa heistä on pitkäaikaisia osa satunnaisempia. Koemme kaikki yhtä arvokkaiksi. Alla kuvatun toimijaverkoston mukaan strategisella tasolla keskiössä ovat järjestömme toimihenkilöiden lisäksi päättävä elin hallitus ja vuosikokous. Yhdistyksen vuosikokous on järjestön ylin päättävä elin.

Kuva 7. Toimijaverkoston kuvaus vuonna 2016

Yllä olevassa kuvassa operatiivisella tasolla ovat kuntakumppanimme, koulut ja oppilaitokset sekä muut toiminnan tason kumppanit. Näiden kanssa yhteistyö on päivittäistä.

Kehän ulkopuolelle jää satunnaiset kumppanimme ja mahdolliset uudet kumppanimme joita heitäkin on varsin paljon. Yhteistyö näiden kanssa on satunnaisempaa ja niihin tartutaan aina tilanteen mukaan. Meille tärkeitä kumppaneita ovat luonnollisesti omat jäsenyhdistystemme (23 kpl). Heidän kanssaan tehdään yhteistyötä vaihtelevalla tavalla niin, että osan kanssa enemmän osan vähemmän. Jäsenyhdistystemme kautta toimintamme onkin äkkiä valtakunnallista, jos mietitään miten heidän volyymejaan.

Vuonna 2016 toiminnastamme valmistui ylemmän AMK-tason opinnäytetyö Humakista, joka käsitteli palvelutuotantoprosessiamme. Seuraavassa suora lainaus eräältä sidosryhmäläiseltä, joka osallistui ko. palvelutuotantoprosessiin (eDelfoi-aineisto):

”Sankarit ovat olleet pitkäjänteisesti tekemässä Hyvinkään kouluissa ja urheiluseuroissa päihdevalistustyötä ja saavuttaneet luotettavan yhteistyökumppanin sekä asiantuntijan maineen. Sankarien vahvuutena mielestäni on ollut heidän herkkyyks reagoida tilanteisiin ja monipuoliset työmenetelmät.”

Kuva 8. Palvelutuotantoprosessi -opinnäytetyö 2016, palveluiden hankintaan kauttamme vaikuttavat tekijät

Toiminnan arviointi ja keskeiset tulokset

Arviointityö on hyvin keskeisesti läsnä jokapäiväisessä työssämme, kun arvioimme eri prosessien etenemistä, toiminnan vaikutuksia ja niiden tehokkuutta. Hyödynnämme työssämme arvioinnin vuosikelloa, joka on erinomaisen hyvä apuväline tässä työssä.

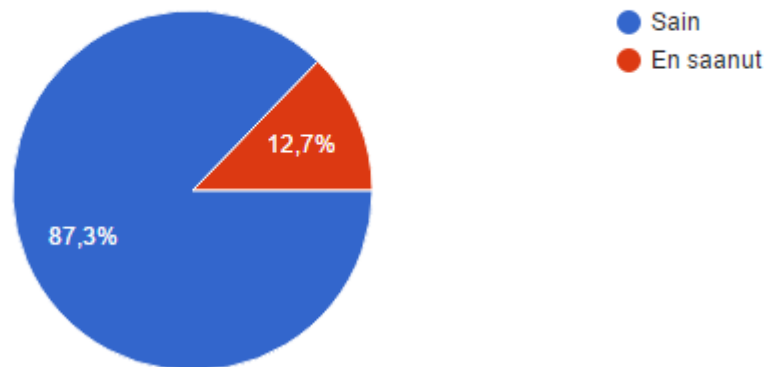
Itsearviointia koko henkilöstön voimin toteutimme viikkokatsausten muodossa lähes joka viikko. Vuoden aikana pidimme kaksi arviointi-teemaista palaveria, joista ensimmäinen kevätkaudella ja jälkimmäinen vuoden lopussa. Kaikki arviointiin liittyvä materiaali kerätään nykyisin sähköisenä. Laajemman itsearvioinnin olemme aikatauluttaneet kevään loppuksi, jotta avustushakemukseen saadaan mahdollisimman kattavasti kerrottua toiminnasta ja jatkosuunnitelmista.

Toteutimme vuoden 2016 arviointityöpajan RAY:n itsearviointioppaan Ruutumatriisin mukaisesti. Malli valikoitui käyttöön sen yksinkertaisuuden ja seurattavuuden vuoksi. Vuoden 2016 suurimmat onnistumiset liittyivät kohtaamistyön toteutukseen yläkouluilla ja ammattikouluissa, paikallisen asemamme vahvistumiseen Hyvinkäällä (EHKÄPÄ työryhmä) sekä pitkän aikavälin päihdekulttuurin muutoksen esilletuomiseen.

E erityisen hyvin onnistuimme jälleen kuntatyössämme Hyvinkään, Lappeenrannan ja Imatran kaupunkien kanssa. Erityisesti Lappeenrannassa ja Hyvinkäällä on nähtävissä pitkän ajan seurannan perusteella myönteistä kehitystä päihdeasioiden tiimoilta. Näissä kunnissa pääsimme myös toteuttamaan parhaiten ehkäisevän työn toimintamallejamme (Valitsen itse, Terveenä työelämään).

Yhtenä tavoitteenamme on uuden tiedon antaminen kohderyhmillemme. Oma tavoitteemme tänä vuonna oli, että vähintään 80 % kohtaamistamme oppilaista kertoo saaneensa oppitunneiltamme uutta tietoa. Yli 800 vastaajan keskiarvo luku päättyi lukemiin 87,3 %, joten voimme tässä suhteessa todeta ylittäneemme omat tavoitteemme.

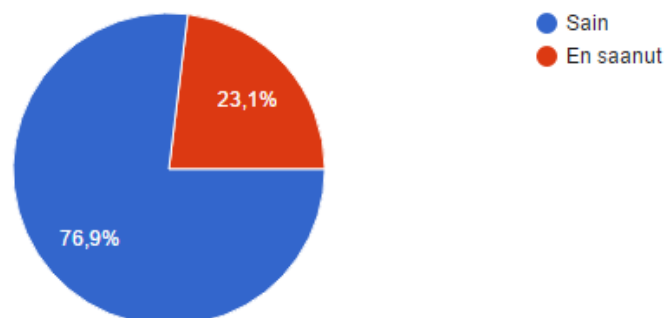
Saitko tunnilla uutta tietoa? (863 vastausta)

Kuva 9. Uuden tiedon saaminen päihdeoppitunneiltamme

Yksi tavoitteemme päihdeoppitunneillamme on myös antaa nuorille keinoja / työkaluja kieltäytyä mahdollisesta päihdetarjonnasta. Palautekyselyidemme perusteella onnistuimme tässäkin asiassa melkoisen hyvin, kun vastaajista 76.9 % kertoi saaneensa keinoja kieltäytymiseen.

Saitko vinkkejä/keinoja/ideoita päihdeistä kieltäytymiseen? (863 vastausta)

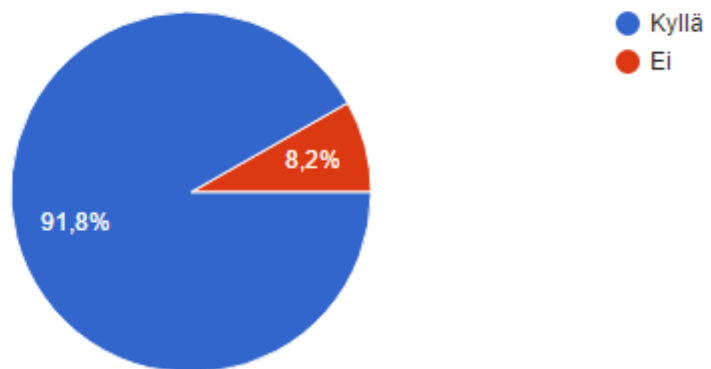

Kuva 10. Saitko keinoja kieltäytyä päihdetarjonnasta?

Kuluneena vuonna teimme suuria muutoksia päihdeoppituntiemme sisältöihin. Lisäsimme digitaalisuutta, toiminnallisuutta ja monipuolisuutta tavoitellen entistä vaikuttavampaa kohtaamistyötä. Saamamme palautteen mukaan onnistuimme varsin hyvin oppituntien monipuolisuudessa, sillä vastaajista peräti 91,8 % piti oppituntejamme monipuolisina.

Entä monipuolinen? (863 vastausta)

Kuva 11. Oliko oppituntimme monipuolinen?

Tulosten juurruttamiseen varautuminen on vahvalla mallilla. Tästä hyvänä esimerkkinä toimivat mm. toimimisemme Hyvinkään ehkäisevän päihdetyön –työryhmän jäsenenä (EHKÄPÄ) sekä Hyvinkään Päihdekupla-tapahtuman koordinaattorina. Hyvinkäällä toteuttamamme syyslomaleiri järjestettiin hyvien kokemusten vuoksi uudestaan tänä vuonna ja sille on myös jatkoa luvassa. Pyrkimys toimintojen juurruttamiseen siis säilyy läsnä työssämme koko ajan.

Suurimmat haasteemme vuonna 2016 liittyivät tavoitteidemme edelleen selkeyttämiseen ja viestintätoimien kehittämiseen. Tavoitteitamme saimme selkeytettyä ja viestinnällisesti onnistuimme myöskin hyvin. Facebook ja Instagram seuraajiemme määrät kasvoivat kuluneena vuonna huomattavan paljon (yli kaksinkertaistuivat).

Kuva 12. Viestintäkanavien käyttö monipuolistui vuonna 2016

Epäonnistumisiksi voisi laskea sen, että emme kyenneet tehostamaan perheiden ja vapaaehtoisten osallistumista toimintaamme. Kyseinen asiakokonnaisuus oli yksi strategisista toimintalinjoistamme. Tämän toimintalinjan kehittämiseen ei vain voimavaroja löytynyt riittävän paljon.

Konkreettisiksi kehittämiskohteiksi ja toimenpide-ehdotuksiksi vuodelle 2017 nousivat muun muassa realististen tavoitteiden laatiminen, selkeämmän markkinointimateriaalin tuottaminen, viestintäsuunnitelman uudistaminen sekä palautteen antamisen kynnyksen madaltaminen sidosryhmien keskuudessa.

Kokonaisuudessaan takana on erittäin onnistunut vuosi, joka sisälsi runsaan

kehittämisen lisäksi jo juurtuneita yhteistyökuvioita sekä myös uusia tuttavuuksia.

Kuntayhteistyön esimerkkejä Hyvinkäältä ja Lappeenrannasta

Järjestö-kunta yhteistyötä Lappeenrannassa on tehty systemaattisesti vuodesta 2005 ja Hyvinkäälläkin vuodesta 2009. Kyseessä on siis pitkäaikainen yhteistyö, jossa on onnistuttu luomaan toimivia käytäntöjä molempiin kuntiin. Lappeenrannan alueella mukana yhteistyössä on lisäksi Eksoten alueen useita seutukuntia, jotka nekin ovat olleet toiminnassa mukana jo vuodesta 2009.

Molempien kuntien alueella olemme vuosittain toteuttaneet laajat hyvinvointikyselymme yläkouluilla, joilla on kerätty ajankohtaista tietoa hyvinvoinnista sekä vertailua hyvinvoinnin kehittymisestä nuorten ikäluokassa. Yhteenvetona voi todeta, että nuorten (13-15v) päihteiden käyttö kehittyy hyvän suuntaan, mutta samalla nuorten elämäntaitotaidot kehittyvät huonompaan suuntaan.

Seuraavassa pitkän ajan muutosten kuvaus päihdekysymysten osalta 7.-9. luokkalaisten parissa Hyvinkäällä vuosina 2009 – 2016 ja Lappeenrannassa vuosina 2006 – 2016. Ensimmäinen lukema kuvaa tilannetta 2006 / 2009 ja jälkimmäinen (lihavoitu) vuotta 2016. Vastaajamäärät yhteensä vuosittain n. 2.500.

	<u>H:kää</u>	<u>LPR</u>
- alkoholin humalajuominen	27,6% / 12%	32,6% / 14%
- tupakointi	13,3% / 6%	15,5% / 7%
- huumerajonnan kohtaaminen	12% / 15%	13,2% / 10%

Luvuista voi päätellä, että päihteiden osalta on havaittavissa suuria muutoksia positiivisempaan suuntaan. Huumeiden osalta on todettava, että vaikka tarjontaa on, niin kiinnostuneisuutta huumeita kohtaan ei juurikaan ole kuin marginaaliryhmällä. Ajat ja trendit muuttuvat, mutta pitkäjänteisellä ehkäisevällä päihdetyöllä on ollut suuri vaikutus muutoksiin.

Elämänhallintataidoissa suurimmat muutokset liittyvät lisääntyvään viihdeelektroniikan käyttöön, nukkumisen vähyyteen, liikkumattomuuteen, liialliseen istumiseen ja mm. energiajuomien lisääntyvään käyttöön. Näihin asioihin tartumme päihdeoppitunneillamme hyvinvointikyselyiden tulosten kautta.

Onnistumisia myös toisella asteella

Hyvinkäällä ja Lappeenrannassa vaikutimme myös toisella asteella pitkään jatkuneen yhteistyömme myötä. Pääkumppanimme ovat Hyria koulutus Oy ja Saimaan ammattiopisto Sampo. Oppilaitoksissa on toteutettu myöskin systemaattisesti vuosittain toistettavaa hyvinvointikyselyä. Tarkastelimme 1. vuosikurssilaisten vastauksia (n. 900) vuosina 2010 – 2016 ja havaitsimme seuraavaa; ensimmäinen lukema vuodelta 2010 ja lihavoitu vuodelta 2016.

	<u>Hyria & Sampo</u>
- alkoholin humalajuominen viikoittain	9% / 8%
- raittiiden määrät	21% / 30%
- tupakointi	41% / 38%
- huumerajonta	25% / 30%
- päihdekeskustelut erittäin tärkeitä	11% / 16%

Kohtaamistyön vaikutukset kohderyhmiimme

Kohtaamistyön kokonaisuus on järjestöemme ydintoimintaa. Koemme tämän suurimmaksi vahvuudeksemme. Kehitämme tätä työtä jatkuvasti ja sitä leimaa laadukkuus sekä pyrkimys jatkuvaan kehittämiseen. Kohtaamistyömme volyymit ovat järjestöllemme jo lähellä raja-arvoja siinä mielessä, että laajenuksiin tarvitsemme tulevaisuudessa lisäresursseja.

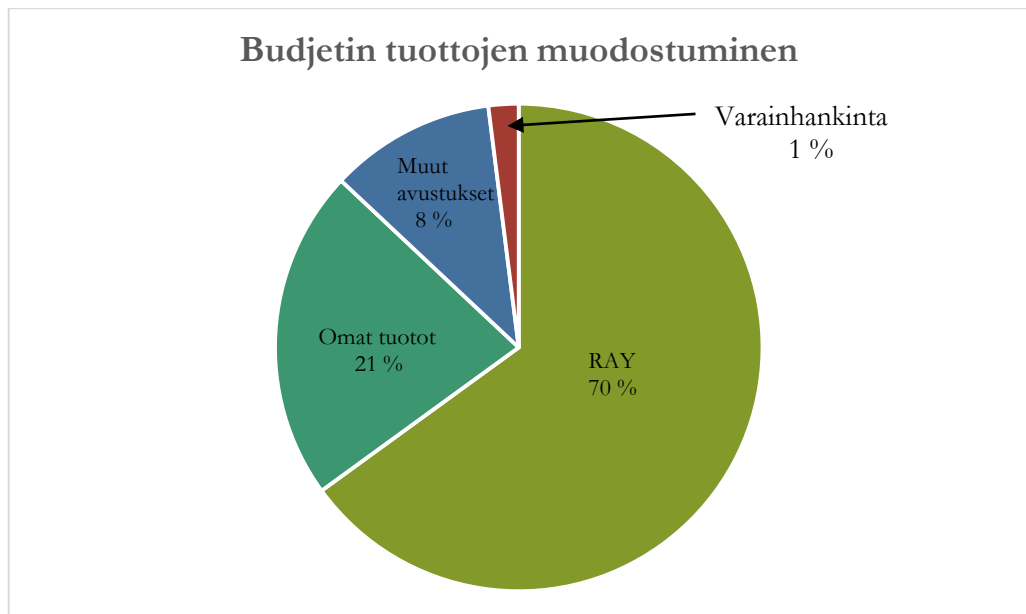
Järjestön toiminta	Oletettu muutosmekanismi	Oletettu muutos	Tavoiteltu vaikutus
Ryhmäinterventiot eli päihdeoppitunnit	Päihdekasvatus ja ehkäisevä toiminta luonteva osa nuorten opiskelua	Muutokset nuorten asenteissa ja arvoissa, keskustelun herääminen, tiedon lisääminen	Päihteiden käytön väheneminen, kokeilujen myöhentäminen Tiedon lisääminen
Ryhmätyöt, tapahtumiin osallistuminen, kesäleirit, kerhotoiminta	Koululaisilla päihdeeteitä vapaa-ajanvieton mahdollisuuksia, ryhmäytymistä tuetaan, hyvinvointi koulun keskeinen arvo	Yhteisöllisyys ryhmissä vahvistuu, kokemus koulun panostamisesta koululaisten hyvinvointiin	Nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistuminen mm. liikuntaa ja harrastuksia korostamalla Ehkäisevä päihdetyö integroituu toimintasuunnitelmiin
Tilaisuudet koulujen henkilöstölle; opettajat, oppilashuoltoryhmät, vanhemmat	Oppilaiden kanssa tekemisissä olevien aikuisten tietotaito vahvistuu, koulujen henkilökunta saa tukea päihdetyöhön, syntyy koulujen toimintatapoihin sopivia toimintamalleja ehkäisevään päihdetyöhön	Muutokset koulujen terveystiedon opetuksessa ja ehkäisevässä päihdetyössä, päihdeohjelman soveltaminen käytäntöön	Varhainen puuttuminen tehostuu Huolen puheeksiotto luontevaksi koululaisten, henkilöstöjen ja vanhempien keskuudessa

Kuva 13. Kohtaamistyön vaikutukset kohderyhmiin

Talousyhteenveto

Järjestön talousarvio rakentui edellisvuosien tapaan pitkälti RAY avustuksen varaan. RAY:n avustusosuus kokonaisuudestamme oli 70 %. Pysyimme toimintavuoden aikana hyvin budjeteissamme ja tilikauden lopputulos jäi plusosan puolelle.

Muut tuottomme koostuivat Raija ja Ossi Tuuliaisen säätiön avustuksesta, Sankarigolf tapahtuman tuotoista (varainhankintaa), yhteistyösopimuksista ja muista omista tuotoista. Näiden muiden rahoituskanavien osuudet kasvoivat toimintavuonna hieman.

Kuva 14. Budjetin rakentuminen tuottojen osalta vuonna 2016

Suurimmat kulut budjetissamme aiheutuivat henkilöstömenoista 62 %, muista toiminnan kuluista 15 %, matkakuluista 8 % ja vuokrista 5 %. Eri hankkeet ja osaprojektit olivat talousarviossa eri kustannuspaikoilla helpottaen hankekohtaista seurantaa. Kustannuspaikkoihin oli kaikkinsa 6 kpl ja ne muodostuivat yhdistystoiminnasta, kohtaamistyöstä eri toimintaympäristöissä, leiritoiminnoista ja satunnaisista kohtaamistyön tai tapahtumien toteutumisista.

Kustannuspaikkoihin suunnattiin kaikkiin samaamme RAY avustusta, joka vaihteli toiminnan laajuuden mukaan. Eniten RAY avustusta ohjautui yhdistystoiminnan toteutukseen 40.000 € ja vähiten alakouluissa tapahtuvaan toimintaan 14.000 €. Vuonna 2015 myönnetystä RAY avustuksesta osa siirtyi tälle vuodelle, jonka avulla selviydttiin alkuvuoden tiukasta tilanteesta.

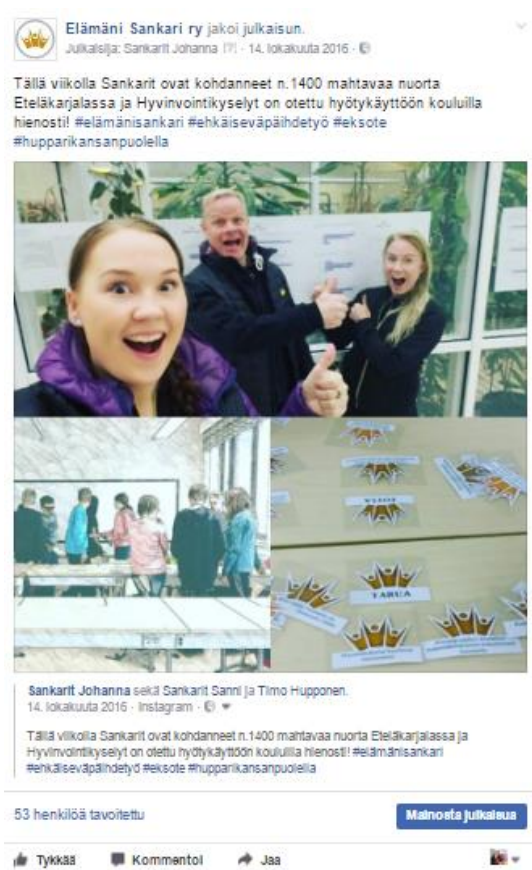
Koko yhdistyksen tilikauden tulos osoitti vuoden päätteeksi ylijäämää 1.644 €, jonka johdosta saatoimme todeta talouden näkökulmasta toimintavuoden onnistuneen varsin hyvin. Osa tämän vuoden RAY avustuksista siirrettiin ensi vuodelle helpottamaan tulevan vuoden alkua. Järjestömme suuri haaste on saada vakautta taloustilanteeseemme ja löytää toiminnalle myös uusia tukijoita.

Viestintä

Viestintä oli yksi toimintavuotemme painopistealueista. Jatkoimme uudistustyötämme ja onnistuimme hyvin mm. some-viestinnän tehostamisessa. Järjestön sisäistä viestintää olivat mm. henkilöstön viikkopalaverit ja sisäiset koulutukset (työpajat), Whatsapp -viestiryhmän käyttö henkilöstön välillä, sähköpostiviestit, muut kirjalliset tiedotteet ja puhelimen käyttö.

Ulkoisesti viestimme toiminnastamme lähinnä internetsivujemme, Facebookin ja Instagramin välityksellä. Internetsivujamme päivitimme tiheään vuoden aikana. Kuukausittain sivuillamme vieraili yksittäisinä sivustovierailuina 750 – 900 vierailua, joista vierailija kävi kerrallansa 4 – 5 eri sivullamme. Toimintavuoden aikana osallistuimme kahteen laajempaan some-kampanjaan. Toinen oli #rohkee kampanja (kännissä ajamisen ehkäisyä) yhteistyössä Liikenneturvan ja monen muun toimijatahon kanssa ja toinen ”Anna lapselle raitis joului” kampanja.

Perinteisempiä viestimisvälineitä olivat jäsenkirjeet, kannanotot (EPT-verkosto), lehtiartikkelit ja tiedotteet toiminnastamme. Näitä toteutimme myöskin edellisvuosien tapaan.

Kuva 15. Somessa seuraajamme yli kaksinkertaistuivat kuluneena vuonna

15.4.2016 - 17.06 | PAIKALLISET

Twitter

Suosittelen

Jaa

Teinin vanhempi, buukkaa lomamatka tähän herkkään hetkeen – saatat estää vaaralliset kokeilut

Nuorisotalo Sillassa järjestetyssä Päihdekuplassa rikottiin päihteisiin liittyviä väärinkäsityksiä. – On tärkeää, että nuorten kanssa keskustellaan asioista avoimesti, Sanni Husari-Kunttu ja Johanna Lindell Elämäni Sankari Ry:stä ja Ahti Herttua nuorisopalveluista kannustavat.

KUVA
Mia Lagström

Osa ei käytä lainkaan, osa käyttää paljon ja kaikkea.

Kuva 16. Järjestömmen työ näkyi eri kanavilla monin eri tavoin

Some-viestinnässä opimme, että oleellisia huomioita ovat julkaisujen ajankohdat, mielenkiintoinen sisältö, huumori, kuvallisen viestinnän merkitys sekä ajankohtainen päivittäminen. Vuoden aikana opimme paljon, mutta työviestintämme kehittämiseksi jatkuu.

Yhdistyksen tiedot

Järjestön vakituisina työntekijöinä toimivat kuluneen vuoden aikana toiminnanjohtajana Henrik Norrena, kohtaamistyön kehittäjänä Johanna Lindell, järjestökehittäjänä Sanni Husari-Kunttu ja toisen asteen kohtaamistyön kehittäjänä Timo Hupponen. Työharjoittelussa järjestössämme oli kevätkaudella NuVa-opiskelija Niklas Väyliö Järvenpään Seurakuntaopistolta. Toimintavuoden aikana yhdistyksestä sai palkkatuloja > 20 henkilöä.

Järjestön kirjanpitäjänä toimi Ilkka Niiranen ja tilintarkastajana Tarja Tolvanen tilintarkastustoimisto TM Oy:stä. Varatilintarkastajana toimii Anna-Liisa Kuusela.

Järjestön hallituksen kokouksissa puhetta johti sosiaalineuvos Jouko Kallio-maa ja hallituksessa istuivat jäseninä Janne Marvaila (varapj.), Markku Mouno, Tuija Muurinen ja Reetta Rautio. Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 4 krt. kokouksen merkeissä ja kerran joulupäivällisellä. Ulkopuolisina asiantuntijoina työtämme tukivat ostopalveluina Petri Kylmänen, Jarno Saarinen ja Juha Pekaristo.

Kuva 16. Järjestön henkilöstö vuonna 2016

Hyvinkäällä 15.02.2017

Henrik Norrena
toiminnanjohtaja
Elämäni Sankari ry